

1787, 1
PERANTIQVAE ELECTORALIS VNIVERSITATIS
ERFORDIENSIS
R E C T O R

AC
FACVLTATIS IVRIDICAE DECANVS
CHRISTIAN. FRID. IMMAN.
SCHORCH, IC^{TVS},

MEMORATAE FACVLTI. ASSESSOR ET DECRETALIVM PROFESSOR
PVBL. ORDINAR.

SOLEMNIA INAVGVRALIA

NOBILISSIMI AC CLARISSIMI IVRIVM CANDIDATI
Dn. IOANNIS GODOFREDI AVSTER

ZITTAV. LVSAT. SVPER.

DIE VIII. OCTOBR. MDCCLXXXVII.

PERAGENDA INDICIT

IN EST
IVRIVM DONATIONIS PROPTER NVPTIAS ROMANAE
HISTORICE DELINEATORVM
PARTICVLA Ima.

ERFORDIAE
LITERIS NONNIANIS.

PRINCIPIUM UNIVERSITATIS
ERRORDINIS
R E C T O R

ACADEMIAE SVBIDI DE GRACIA
CHRISTIANI FRID. RYMAN
SE. HONOR. N.

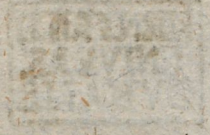
MEMORABILIS RACIAE AMORIS ET RESPECTUM PROFESOR
LUDW. GEDDIN. R.

SOLIMANIA ANNA VERBA
HONORABILIS ET ALTISSIMI INGENIUM
DR. JOHANNES GONDIERUS IYSTER

ACTUM SVBIDI CIVITATIS
DIE VIGINTI OCTAVO MENSIS JULII
ANNO DOMINI MDCCCLXXII

ACTUM SVBIDI CIVITATIS
DIE VIGINTI OCTAVO MENSIS JULII
ANNO DOMINI MDCCCLXXII

ACTUM SVBIDI CIVITATIS
DIE VIGINTI OCTAVO MENSIS JULII
ANNO DOMINI MDCCCLXXII

Cum nuperrime in dissertatione sub meo praesidio habita * de origine donationis propter nuptias romanae actum sit, nunc, ubi Programmate publico solemnna inauguralia docturae Candidati rursus indicenda veniunt, hanc materiam continuandi, indolemque & naturam donationis huius secundum ordinem temporis exponendi consilium ceppi, eandem telam, quam in praesenti exordiri saltem possum, quoties scribendi occasio se obtulerit, pertexturus.

§. I.

Praemonitum de obscuritate huius doctrinae eiusque causis.

Sicut origo donationis propter nuptias romanae, ita & eiusdem ius satis obscurum, atque nube plenum & vndique confusum

* titulus est: de donat, propter nupt. romana, eiusque speciatim origine, quam d. V. Sept. a. h. ex cathedra propugnauit V. C. Io. Adolph Reichardt, Vniuers. Erf. Secretarius.

sum adparet; liceat uti verbis IVSTINIANI in casu simili §. 10. *I. de Gradibus.* Licet enim leges satis multas habeamus, quæ eius mentionem faciant, de quæ bene multa disponunt; tamen non tam de natura eius de quæ ea constituenda, quam potius de iuribus iam constituta donationis agunt, litesque quæ circa eam iam constitutam & pacto informatam exortæ erant, decidunt. Omnes fere novellæ, de ea tractantes, ortum suum trahunt ex casu aliquo speciali ad decidendum Imperatori oblato, unde is occasionem arripens generaliter sanxit, quid in tali casu obtinere debeat: consuetudinis suæ esse ipse professus, (No uell. 108. proæm.) ex quaestionibus, quæ de speciebus mouentur, bonarum legum occasionem arripere. Ut necamus, maximam iurium varietatem, quæ circa hanc materiam & fere omnes eius partes in legibus deprehenditur. Hæc omnia cognitionem indolis huius donationis impediunt. Tentabimus tamen, annon distincte, quoad eius fieri potest, in hac doctrina versari, naturamque huius donationis ex ipsis legibus eruere valeamus. Ideo e re erit, ex legibus notabilioribus ea, quæ de proprietatibus nostræ donationis obseruare licuit, excerpere, & per partes sistere, simulque in parte vnaquaque origines & progressus iuris, mutationesque varias ante oculos habere. Ita enim obrinebimus, ut cognitæ sigillatim partibus inde totum facilius intelligere, iustamque donationis nostræ notionem formare nobis valeamus: imitari artifices, qui aure quam horologium, vel aliud affabre opus componunt, partes prius præparant.

§. II.

De quantitate donationis p. nupt. ad dotem relatiua.

Incipiamus itaque cum quantitate donationis nostræ, visuri, quid circa hanc iuris fuerit. Hic primo notabimus, affectum donationem hanc facientium, quantum ad quantitatem in genere, nullis legibus restrictum, cuiuscunque potius arbitrio & liberalitati relictum esse, quot bona huic donationi deputare velit. Hinc uti dotem omnium bonorum, ita & donationem p. nupt.

nupt. omnium bonorum constitutam legimus 1). Id solummodo dispositam inuenimus, vt in dubio donatio nostra honeste & pro qualitate personarum facienda, & secundum merita decenter metienda sit 2). Porro, vt maritus, si ad repetiti matrimonii vota migrauerit, non possit ante nuptias donationis nomine nouæ coniugi plus conferre, quam ad liberorum prioris thori vnumquemque, & si non æquæ illorum portiones sint, ad eum, cui minor portio data est, peruenit, vt que id, quod plus donatum sit, irritum sit, & ad liberos prioris matrimonii deferatur 3). Illud vero per leges accurate sancitum est, vt donatio p. nupt. semper æqualis doti esse debeat & quoad constitutionem & quoad pacta lucrorum. De quo iure, cum non semper obrinuerit, sed per gradus ad id peruenit, latius disserere, eiusque historiam persequi iuuabit. Nempe inter initia liberum fuit, donationem p. nupt. Vxori, licet dotem adferenti, aut plane nullam facere 4), aut minorem dote aut maiorem ea celebrare 5). Hæcque libertas quoad quantitatem constituendæ donationis huius durauit vsque ad Iustiniani constitutionem 6), qua cauit, vt tam in dote, quam in donatione p. nupt. ea, quæ offeruntur, æqualia sint, & tantam quantitatem conscribat vir, quantam mulier. Quod vero attinet pacta, quæ super donatione p. nupt. lucrandam inire mos fuit, citius de iis ad æqualitatem cum pactis super dotis lucro initis redigendis cogitarunt Legislatores. Imperator LEO primus sanxit hanc æqualitatem partium lucri inter coniuges, ita, vt quantam partem mulier sibi stipulata sit ex donatione p. nupt. in casum, si priorem maritum mori contigerit, tantam & maritum ex dote partem stipulâri debere iusserit, in casum si prior mulier mortem obierit, pactumque quod secus factum sit, infirmum atque inuvalidum pronunciauit 7). Hanc Leonis legem Iustinianus postea vltius declarauit. Nempe in casu, quo pacta lucrorum dotis & a. nupt. donationis contra legem disparia quoad partes inita fuerint, voluit, vt maior
a 3
lucri

lucris pars ad minorem deduceretur, & adeo vterque coniux minorem partem lucraretur, verbi gratia maritus tertiam partem dotis sibi pactus est, mulier vero quartam partem donationis a nupt. tunc & maritus intelligitur de quarta parte pactus esse, adeoque solummodo quartam ex dote lucrabitur 8). Confirmavit quoque & reperit dein hanc constitutionem suam alio in loco Iustinianus noster 9). Sic ergo inter coniuges æqualitas *quantitatiua*, vt aiunt, sancita erat. Verum perfecta æqualitas, quam tamen Legislatores intendisse videbantur, aliter obtineri haud poterat, quam si æqualitas *quantitatiua*, vti vocant, introduceretur; alias enim in verbis solum, non in rebus æqualitas aderat. Si enim, vtor exemplo ipsius Iustiniani, Vir duo millia aureorum donationis a nupt. titulo conscripserat, mulier autem sex aureorum millia in dotem obtulerat, & vterque coniux in casu mortis alterius *quartam* sibi lucro cessuram pactus erat: eueniebat vt mulier morte mariti 500 aureos lucraretur, vir vero ex morte vxoris 1500 aureos acciperet. Legis præceptum obseruatum fuerat, & tamen ex hac æqualitate summa inæqualitas protenebat, & velut in ænigmate vna quarta, altera maior apparebat. Hæc itaque permouerunt IVSTINIANVM, vt nuptialia lucra semper *æqualis mensuræ* esse debere præciperet, sicque & *quantum ad quantitates* portiones æquas introduceret 10), vtique hæc æqualitas eo facilius obtineretur, simul voluit, vt iam dicere occupauimus, statim a coniugii coitione vtrinque æquales collationes, nec doti maiorem vel minorem donationem p. nupt. existere debere. Hoc ipso enim effici certum erat, vt stipulata e, g, tertia vel quarta parte tam dotis quàm donat. p. nupt. semper æqualia lucra, quoad quantitates etiam, emergerent.

1) l. vlt. C. de dot. promiss. 2) Nov. 39. c. 1. 3) l. 6. C. de secund. nupt. 4) vide l. 10. & l. 16. pr. C. de Donat. a. nupt. 5) vide pr. l. 9. C. de pact. conuent. & videtur Leo hac sua constitutione, emendasse constitutionem suam anteriorem, quæ reperitur in *Corpore Nouellar. L. IV. tit. 8*, qua disposuerat, vt nunquam minorem spon.

Sponsalitia largitate dotem vxor adferret. Hic vero iterum permittit mulieribus, vt & minoris & amplioris quantitatis, quam qua donatio ante nupt. constat, dotem offerre possint. 6) in Nouella 97. proœm. & cap. 1. 7) l. 9. C. de pact. conv. 8) l. 10. C. de p. ct. conv. Nov. 22. c. 20. 9) in Nov. 22. cap. 20. 10) in Nov. 97. c. 1.

§. III.

An vxore dotem adferente maritus inuitus ad donationem p. nupt. vicissim faciendam teneatur?

Sic res comparata erat, & talem equalitatem quantitatiuam obseruare oportebat maritum, quando liberalis erga vxorem esse, hancque cum ipsa donationem a. nupt. celebrare volebat: hanc enim mariti munificentiam erga vxorem voluntariam fuisse probant leges, quas in nota subiecio 1), idque inde magis etiam corroboratur, quod heterodoxos parentes solum cogi legimus, ad hanc donationem pro liberis suis orthodoxis vxores ducturis faciendam 2). Ergo a contrario recte argumentari videmur, si in regula neque maritum sui constitutum iuris, neque patrem, qui hunc in potestate habet, ad eam teneri adstruimus. An vero, saltim iure nouissimo, vxore dotem adferente, vel inferre adhuc parata existente, maritus inuitus etiam ex iuris necessitate ad donationem p. nupt. vicissim faciendam adigi potuerit, ita vt dein eueniente casu etiam non promissa exigi possit, hoc in dubium vocari, & vtrinque non improbabiler disputari memini. Qui quaestionem propositam adfirmant, sunt autem permulti, qui in his castris militant, prouocant imprimis ad Authenticam 3), quae haec verba habet: *Dos data donationem p. nuptias meretur*, indeque necessitatem constituenda huius donationis inferunt. Sed contra hanc communem Pragmaticorum sententiam non sine ratione insurrexit HOTTOMANNVS 4) quem alii post secuti sunt, eamque hoc maxime argumento labefactare studuit, quod Authentica allegata originali suo, nempe *Nouellæ 91. cap. 2.* vnde desumpta est, non conueniret, adeoque fidem non mereretur.

Defen-

Defendere quidem communem sententiam annisus est, magno conatu nec sperandis argumentis LEYSERVS 5), sed ne quid dissimulemus, ea quæ pro communi sententia in medium protulit, nos convincere & a contraria sententia dimouere haud poterunt. Recte potius HOTTOMANNVM secundum ius Rom. sentire arbitramur: hocque ut Lectori nostro etiam persuadeamus, argumenta LEYSERI lustrare, eorumque vim excutere iuuabit.

- 1) vide l. 19. l. 20. C. de Don. a. Nupt. Nov. 22. c. 31.
 2) vide l. 13. & l. 19. C. de heret. adde l. 2. C. de bonis, quæ liber. vbi donatio p. nupt. pro liberis facienda pro arbitrario dono patris habetur. add. arg. l. fin. C. de dot. promiss. 3) est Auth. Dos d. t. C. de Don. a. nupt. 4) in tr. de Dote §. 26. citatus a LEYSERO Med. ad 77 spec. 305. med. 1. HOTTOMANNVM sequitur WISENB. in syllog. Error. Inner. th. 20. MEV. P. IIX. d. 354. num. 5. STRVV. Ex. 30. §. 34. BRVNNEMANN. ad Auth. Dos da a C de Don a nupt. n. 7. 5) in diss. sub præsidio BERGERI habita de liberalitate necessaria §. 18-23. add. EIVS Med. ad 77 spec. 305 med. 1. seqq. & spec. 434. meditat. 12. & conferatur FACH NAEVS Controuers. lur. L. VII. c. 67. RITTERSHVS. Expof. Nouellar. P. V. c. 1. n. 15.

§. IV.

Negatiua contra Leyserum late defenditur.

Primo, ait LEYSERVS, etsi Authentica cum Originali suo non concor daret, tamen notissimum esse, plures Authenticas plus quam ipsæ Nouellæ, vnde desumptæ sunt, continentes, receptas esse atque vsu seruari. Ad hoc argumentum respondere iam superfedere possumus, quia in præsentî, vt iam diximus, non de eo quid hodie & vsu fori obtineat, sed de eo quod secundum LL. Romanas, maxime Iustinianæas, obtinuerit, solliciti sumus. Verum pergit Auctor ille, & negat etiam, Authenticam hanc, de qua agitur, a Nouella discrepare, contendit potius, eam eundem sensum, quem Nouella ipsa, continere, nempe *si mulier dotem marito dare voluerit, is vero in mora accipiendi sit.*
uxorem

3

uxorem sibi prospicere posse ita, ut vel priuatim dotem offerat, atque consignatam recondat, vel iudicialiter deponat. Quo facto maritum compelli ad donationem p. n. faciendam, imo ipso iure intelligi eam constituisse, ita vt dein soluto matrimonio peti etiam & exigi possit. Verum enim vero hanc sententiam Nouella esse, nobis persuaderi non sinimus. Nec sinent alii, qui hęc quę, mox allaturi erimus, animo a præiudiciis ræcio perpendere volunt. Adponimus, quod & ipse Leyserus fecit, verba Nouellę ex versione accurata Homburgiana, licet complurimula sint, & dein, iterum cum Leysero, rem omnem lectoris iudicio permitimus. Verba hęc sunt: "Si mulier dotem debeat (ex antecedente promissione nempe) eamque vel ipsa forte, vel qui eam pro ipso præstat, quicumque ille fuerit, siue propinquus, siue extraneus, dare voluerit, vir autem vel forte pater eius vel auus eam accipere nolit; mulier vero denunciet, eamque soluere parata sit, vel, quod etiam maius est, faciat, & forte offerat, & si mobilis sit, sigillis impositis secundum legem deponat, vel sola iudicium ingressa hoc fieri petat, atque ex iudicio venientes quidam hoc viro denunciet, attamen & sic ille differat: non potest soluto matrimonio solutionem donationis a nuptiis, tanquam dote non data, declinare. Qui enim dare voluit, coqui accipere rogatur, acceptationem recusante, siuilibus est illi, qui dedit. Et hoc cum reliquis in dote valeat. Quemadmodum enim illi, si dotem per dilationem non dederit, donationem a. nupt. denegamus: ita licet dare velit, & ille, qui accepit, de industria accipere recuset, damus illi, matrimonio soluto, donationis ante nupt. petitionem, etsi dotem propter viri culpam non intulerit." Antequam nunc Lectoris iudicio rem permitimus, volumus ei in memoriam reuocare constitutionem Iustiniani aliam 1) quę cum nostra ita cohereret, vt altera sine altera intelligi recte nequeat, eam ipsam nempe quę ab alijs præteruisa erroneam, cui additi sunt, sententiam peperit. In hac Constitutione nouella Ilda, Iustinianus

b

san-

lanxerat, vt si, confectis dotis & ante nupt. donationis instrumentis, quibus vxor dotem, & vir vicissim donationem p. nupt. promissit, vxor dein dotem actu non intulisset, illa nec, soluto morte matrimonio, donationis p. nupt. promissa petitionem habere deberet. Hac Constitutione sine dubio mariti astuti, & male erga vxores suas affecti, abusi erant, ita vt licet ab initio donationem p. Nupt. promississent, tamen penitentia ducti, (forte prouidentes lucrum ex parte vxoris futurum esse, vel mulierem exosi repudium iam meditantem confer *Nov. XXII. c. 18. 19.*) dotes accipere recusarent, sperantes inde, vt per hoc promissa donatio a. nupt. iuxta sanctionem hanc Imperatoris tanquam dote non data in irritum caderet. Hoc nunc permouit Iustinianum, vt aliquot annis post *Novellam XCI.* promulgaret, mulieribusque contra hanc virorum astutiam succurreret, sanciens, donationem p. nupt. semel promissam vim & efficaciam habere debere, et si Vir acceptationem dotis sibi oblatae recusauerit. At inquit *Leyserus*, nihil hic de promissione & constitutione donationis ante facta dicitur, & solum vxori eam exigere permittitur. Igitur vtroque casu, siue promissa sit donatio, siue non, exigere potest. Sed respondemus nos, licet expresse hic nihil de promissione & constitutione legatur, eam tamen subintelligi debere ex dictis elucet, dum hac *Novella XCI. cap. 2.* se referat ad *Novellam II.* in hac *Nov. II.* vero manifesto de promissione antecedente sermo est. Referri vero hanc *Nov. XCI.* ad illam antecedentem debere, ipsa verba finalia satis produunt: *Quemadmodum enim illi, si dotem per dilationem non dederit, donationem a Nupt. denegamus* (hic est ipsissimus ille casus, de quo *Nov. II.* disponit): *ita licet dare velit cetera.* Comprobant quoque hanc relationem verba antecedentia: *non potest soluto matrimonio solutionem donationis p. nupt. TANQUAM DOTE NON DATA, declinare.* Quibus verbis iterum respicitur ad dispositionem *Novellae II.* vt proinde vtroque vnam eandemque circumstantiam, nempe dotem & Donationem p. nupt. vtrunque promissam, adsumere possimus & debeamus.

Vt

Vt taceamus, verba initialia huius capituli: *si mulier dotem DEBEAT*, præponere promissionem dotis antecedentem, Connectuntur etiam hæc duæ Nouellæ in *Libris Βασιλικών L. 28. tit. 14. Tom. IV. pag. 451. 452.* vna serie: manifesto argumento vnâ alteram respicere & explicare. Sic itaque instructo Lectoris iudicio, causam nostram ei subicere non veremur, certa spe freri, litem secundum nos datum iri. Id interim etiamnum ex hæctenus dictis conficimus, neque Leyserum, per deducta hæctenus, neque plium Hottomannum sententiam huius Nouellæ & summam recte concepisse. Hottomannus loco cit. ait: Græcæ Nouellæ 91. sententiam hanc esse apertissimam: *si dos constante matrimonio data fuerit, promissam & constitutam antidotem soluto matrimonio dandam esse; sed, si data non fuerit, quamvis antidos promissa sit, tamen non deberi.* At longe aliter & sic potius concipienda erit: *Vxor, quæ dotem promissit, & cui vicissim maritus donationem p. nupt. promissit, si constante matrimonio dotem (promissam) parata est inferre, Donationis p. nupt. (promissæ) exactionem soluto matrimonio ideo non amittit, quod Vir dotem suscipere recusavit.*

§. V.

Continuatio.

Sed nouo Leyserus argumento obligationem iuris ad constituendas donationes p. nupt. euincere laborat. Desumit illud ex Nov. XCVII. c. 2. vbi cautum legimus, vt muliere volente dotem augere, maritus quoque ad augendam donationem p. nupt. sine Antidotem teneatur necessario. Concludit ergo inde, quod iuris sit in parte, id etiam in toto valere. Atque adeo, si maritus ad augendam hanc donationem potest cogi, multo magis ad eam constituendam obligabitur. Fateor hoc argumentum multum speciei habere; & me ipsam aliquando suspensum tenuit. Interim respondeo primum, multa quæ ab initio voluntatis sunt, ex post necessitatis fieri, idque & hic accidere. Deinde obseruo, Iulianum ex singulari plane ratione ea quæ de augmento donationis; & nupt.

nupt. necessario allegata sunt, sanxisse. Ipse Imperator hanc rationem manifestavit, nempe *ne aliqua fiat circumscriptio Creditorum ex dotium augmentis*, quæ dotes ficticia sæpe augebantur, ut mulier dein dotis privilegio utens Creditores mariti cluderet. Hæc fictitia & simulata dotis auctio ut excluderetur, Iustinianus voluit, ut maritus etiam donationem suam augetet, multaque præterea singularia eundem in finem de rebus, in quibus præcisè hoc augmentum ex parte mulieris fieri deberet, adiecit. Nempe quia, uter prior moreretur coniunx, dubiam erat, & casu ita eueniente donationem suam maritus amittere poterat, eo ipso prospiciebatur, ne facile uxorem instigaret ad dotem augendam fraudulenter. Huius finis eo certius obtinendi causa disposuit simul & præscripsit, quibus in rebus augmentum & dotis & Antidotis fieri debeat, nempe in immobilibus solum. Quis vero inde concluderet: Ergo etiam dos & donatio p. nupt. quæ ab initio sunt, duntaxat in rebus immobilibus fieri debent. Contrarium huius conclusionis enim ex bene multis locis adparet, & ne longe abeamus, ex Nov. XCI. paulo ante explicata, iuncta ei Nov. II. cap. 4. & Nov. XXII. cap. 45, disci potest. Sed & sic simul inde patet, ab augmento Donat. p. nupt. ad ipsam Donationem p. nupt. quæ ab initio sit, inferri non posse, præsertim cum ratio singularis, quæ Iustinianum ad hoc circa augmentum Donationis p. nupt. faciendum movit, cesserit in donationis p. Nuptias exordio. Sic satisfecisse huic specioso argumento, idque ex manibus eorum, qui eo contra nos uti porro conabuntur, extorfisse videmur. Imo in rem nostram nunc plane convertere id possumus, dum exceptio, pro qua hæc habenda sanctio est, ut demonstravimus, regulam firmat, quæ erat inuitum maritum adigi non posse ad Donat. hanc faciendam. Id etiamnum addere iuvat, Leyserum ibidem, quando addit, donationem p. nupt. aucta dote simul auctam præsumi, idque vi *legis 20. C. de Donat. a nupt.* frustra hoc adferere. Nihil enim de eo in lege citata exstat. Ulterius vero *Idem* suam sententiam stabilire intendit per Nov.

Nov. CXXVII. cap. 2. quæ maritum sub pœna amissionis lucri, quod ex dote sperat, ad insinuationem p. nuptias donationis adigit. Quod si itaque, sic concludit ille, maritus a perceptione dotis repellitur, qui donationem p. nupt. constituit quidem, eam vero ad evitandas omnes controversias tantum non insinuandam curavit, multo minus ad lucrandam dotem admittetur, qui donationem plane non constituit. Sed ego quidem nullam hęc consequentiam video. Maritus a perceptione lucri dotis repellitur, qui Donationem p. n. non insinuavit; ergo eodem modo lucro dotis privatur, si plane nullam antidotem constituit. Hoc leges nullibi a marito desiderant; illud vero desiderarunt, idque iterum ex causa singulari propter favorem mulierum & matrimonii. Porro argumentum sumit ab eo, quod in *l. ult. C. de dot. promiss.* (sed in hac lege vestigium huius rei nullum occurrat, & forte *l. ult. pr. C. de Don. a. nupt.* intelligenda erit & substituenda) donatio p. nupt. in plerisque cum dote exæquata sit. Quod si ergo dotem etiam non promissam maritus ab uxore diuitem pro dignitatis suæ conditione exigere potest, vxor contra etiam a marito sponsalitiæ largitatem prætendendi ius habere debet. Ad hoc moneo primum, ipsum Leyserum *in plerisque* 1) tantum hanc exæquationem factam fateri, quæstio itaque remanet præiudicialis: an præcisè, quantum ad hoc caput, exæquatio facta sit, id quod, quin negemus, quid prohibet? præsertim cum difficile haud sit disparitatis rationem allegare. Deinde in probationem subsummi sui nullam legem, sed tantum *Gailium & Stryckium* citat, dubitatio itaque non levis exeritur, an & de iure Romano hoc ita se habeat, quod de dote citra promissionem ab uxore præstanda dixit, cum & matrimonium sine dote esse possit, & præterea ipsa dotis natura refragetur, quæ cum species sit donationis a spontanea voluntate proficisci debet, neque denique vlla lege hæc Leyseri sententia fulciri possit valida & concludente. Id quod pluribus deduxit MERENDA Contrarius, iur. L. II, cap. 47. adde WERNHER P. IV. Obs. 100. n. 2.

14

Tandem argumentatur inde, quod Donatio p. nupt. *specialis contractus* adpellari iubeatur per Iustinianum 2), reliquisque donationibus adnumerari vetetur. Parum vero hoc argumento sententiam aduersam lucrari nobis persuasissimum est; idque ex recta horum verborum explicatione dilucide adparebit. Verba nempe citata Nouella, si recto iudicio expenduntur, nihil aliud significant, quam donationem p. nuptias ceteris simplicibus donationibus adnumerari haud debere, sed habendam potius esse pro eiusmodi actu, qui cum reliquis donationibus, quantum ad *insinuationem*, diverso iure aestimari debeat. Quoniam. addit Imperator, *pro ea equalis dos datur*, atque sic, quando eam facere placeat, veluti genere quodam permutationis, ut loquitur in simili Ulpianus 3), pro dote donatio p. nuptias constituitur. Notissimum est, terminum *Contractus* aliquando in iure nostro maxime in legibus Codicis, in quibus terminorum propria significatio saepe negligitur, abusive & improprie usurpari pro omni fere conventionione obligatoria, quo sensu Iustinianus noster ipse aliquoties donationem in genere spectatam *Contractus* appellatione complectitur 4): hunc contractus significationem impropriam itaque & hac in Nouella secutus est, quando donationem p. nupt. vocat *specialem contractum* id est conventionionem de donando a ceteris donandi actibus diuersam, quia remunerationem dotis in se contineret. Hac explicatione adprobata, quid inde ad necessitatem constituendae huius donat. inferri potest? Manere potest & haberi donationis remuneratoriae species, etsi voluntaria sit 5), uti etiam re vera est, siquidem vxore eam ante nuptias non exigente, infesta etiam manere potest. Equidem sentio, quorsum velint illi, qui hanc Nouellam pro se citant. Per hoc nempe, quod donatio nostra hic *specialis contractus* dicitur, putant significari, eam esse speciem *Contractus Innominati do, ut des*. Iam sicuti *contractus innom.* implenti eum ius dat actione instituta alterum

cogn-

cogendi, ut vicissim ei satisfaciat: ita inde concludunt, uxorem data dote vel dare parata existente maritum, qui dotem accepit, vel iniuste accipere recusat, actione praescriptis verbis ad donationem p. nupt. faciendam similiter compellere posse 6). Verum enim vero, etsi forte aliquis sit, cui haec contorta explicatio praenostri, quam superius dedimus, arrideat; tamen id quod inde conficere volunt dissentientes non sequi, eaque quae de obligatione ex contractu innom. oriunda adlata sunt, adplicationem haud inuenire hic, facile ostendi potest. Contractus innomin. praeponebat pactum bilaterale nudum ab altera parte impletum, adeoque consensum utriusque partis praevium ad dandum quid vel faciendum. Atqui talis promissio antecedens ex parte mariti hic deficit, in hoc enim vertitur nostra quaestio, an maritus, qui nihil promissit, iniuste tamen ad donationem faciendam adigi possit, uxore dote adferente, vel adferre parata existente. Deficiente itaque promissione nullum existit pactum, cumque proinde pactum, quod nullum existit, non possit incipere per dotis illationem causam habere, nulla quoque actio praescriptis verbis inde comperere potest. Sic excussumus argumenta Leyseri, iisque uti nobis quidem videtur, satisfecimus. Relinquitur ergo, ut concludamus, veriolem tuo merito habendam esse sententiam eorum, qui ex eo solo quod vxor dotem attulit, maritum iniustum citra eius promissionem ad donationem p. nupt. cogi potuisse negant. Cum enim leges praesto sint, ex quibus elucet, donationem hanc, dote licet data, factam non esse 7); cum leges, quibus hoc mutatum sit, non extent, aut perperam citentur; cum denique natura donationis refragetur: iuste conficitur, hanc nostram sententiam recte se habere, alterique illi, quam confutauimus, praeponeendam esse.

1) dicitur in hac l. ult. pr. C. de Donat. a. nupt. nostram donationem a dote & nomine & substantia nihil distare. His vero Imperator nihil aliud significat, quam utramque esse speciem donationis, ideo nomine

nomine non distant, utrumque porro non simplicem esse donationem, ideo substantia non distant. Altera enim (dos) sit propter matrimonium; altera (donatio p. nupt.) sit propter dotem. Relatarum donationum utraque species est, utraque etiam conditionem nuptiarum habet. Ita mihi videtur, Scio quidem alios exemplo Glossatorum per substantiam quantitatem utriusque pariter intelligere. Sed quo minus hac sententia utar, facit, quod tunc nondum hæc quantitatum paritas sancta erat. Quidquid sit, alii iam docuerunt recte, argumentum a dote ad donationem p. nupt. in casibus a lege non expressis haud valere HERT, Consl. 429, n. 8. WISSENBACH ad h. l. 20. cf. HULLIGER ad Donell. L. XIV. c. 9. STRYK. v. Mod. ff. tit. de j. dot. §. 12. 2. in Nouell. CXIX. cap. 1. 3. vid. l. 25. §. 11. in ff. de her. red. petit. 4. in l. 17. C. de fide instrum. l. 8. C. de præscript. 30. vel 40. annor. atque dotis datio etiam, quæ species donationis est, ad contractus refertur in l. 23. ff. de Reg. iur. 5) conf. quæ habet ipse LEYSER. spec. 434. medit. 10. 6) vid. LEYSER. spec. 305. med l. & spec. 434. medit. 13. 7) nempe l. 19. & 20. C. de Donat. a. nupt.

Sed in his iam subsisto & nunc deuenio ad Candidatum I. V. dignissimum

IO, GODOFREDVM AVSTER,

ZITTAVIENSEM,

cuius vitam adhuc laudatissime institutam verbis ab ipso conceptis refero:

Patria mihi est Zittavia, celeberrima illa vrbs Lusatie superioris. Ibi que me suscepit anno MDCCLXV. pater dilectissimus *Ioannes Godofredus Auster*, iam nimis præmatura morte mihi ereptus, & cuius memoria summo cultu pietatis suffulca mihi erit perennis, e coniuge adhuc superstitite *Christiana Dorothea Jacobi*, cuius in me educando, fidem, amorem atque benivolentiam peculiarem satis laudare me non posse, publice fateor. Illa deinde nupsit vitam adhuc degenti doctissimo meique priuigni amatissimo. *Adolpho Godofredo Gerlachio*, de Gymnasio Zittaviensi Collega VI, maxime merito, Uterque in me bene educando animo & ingenio conformando, viribus

bus coniunctis, neque diligentiae neque temporis pepercerunt. Patris dilectissimi omne studium in eo positum erat, ut & privata & publica institutio-
ne, cuiusque generis artibus liberalibus imbutus, eo facilius maiora cuiusque
disciplinae studia adgredi possem, hinc mei receptionem in numerum alumnorum
Gymnasii Zittauensis curavit. Ibi doctissimorum virorum praeceptis
traditus sum, nimirum Directi *Richieri* & Conr. *Frühaußi* beate iam defun-
ctorum; Directi *Sintenis*, Conrect. *Mülleri*, cuius posteriori peculiari opera
atque cura in privata instructione per orationem vitae meae seriem ex meo
animo non excider. Praeterea fruius sum institutione Viror. doctissimorum
Iary, *Gaesslii*, *Spitzigii* & *Hübneri*, qui privatim per tres annos in pri-
mis elementis omni assiduitate atque studio me instruxit, quoniam Deus Opti-
mus Maximus per longum annorum spatium sospitem atque incolumem ad-
huc seruet. Tunc Academiam Lipsiensem anno 1700 c. c. lxxxiv. petii, in
cuius civitatem a *WENKIO*, tunc temporis fasces tenente Rectore Magni-
fico, sum receptus. Ibi in Philosophicis *Seyditzium*, in Historicis *Bekkiann*,
in Iuriscientia *Schottium*, nimirum in Iure Germanico, Criminali & Canonico,
Iungbans in Iure Naturae, Institutionibus, Pandectis & Iure publico uni-
uersali, cuius Viri praestantissimi gratia atque benevolentiae documentorum
animò quam grauisimo ad vltimam vitae meae usque momentum memoriam
conseruabo. *Kindium* in Processu Iudiciario, *Bienerum* in Historia iuris &
Püttmannum in arte actorum referendorum doctores habui. In lingua gal-
lica autem *Païen* magna cum utilitate audiui, Quibus equidem praecepto-
ribus meis summam easque debitas reddo gratias, neque vnquam beneficio-
rum ab illis in me collatorum memoria delebitur obliuione.

Cum nunc e re sua esse duxerim, summos in iure vtroque
honores ambire, ordinem nostrum adiit, atque admissionem ad
Examem rigorosum ceteraque specimina inauguralia decenter pe-
titi. Desiderii sui laudabilis compos factus, non solum textus
binos ad resoluendum ipsi praescriptos curate enodauit, sed & in
ipso examine ita sterit, ut vnanimibus suffragiis dignus iudicatus
fuerit, qui summis in iure vtroque honoribus condecoraretur.
Ideoque proximo die d. VIII. Octobr. Lectionem cursoriam ad
L. XI. ff. ad SC. Vellejan. habebit, eaque finita dissertationem suam
inauguralem sub titulo:

e

GENE-

GENERALIA DE CITATIONE IN TERRIS SAXON.
PRAECIPVE VSITATA

mc Praefide publice defendet.

Quos actus solemnes vt Vniuersitatis Proceres ac Ciuēs
praesentia sua ornare & cohoestare haud grauentur, officiose
oro rogoque.

Publ. sub Sigillo Facultatis Iuridicae d. VII. Octobr.
MDCCLXXXVII.

Erfurt, Diss., 1783-1801 I

X 2386945

inches

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

P. 393.

1787, 1

07

PERANTIQVAE ELECTORALIS VNIVERSITATIS
ERFORDIENSIS
R E C T O R

AC

FACVLTATIS IVRIDICAE DECANVS

CHRISTIAN. FRID. IMMAN.
SCHORCH, IC^{TVS},

MEMORATAE FACVLT. ASSESSOR ET DECRETALIVM PROFESSOR
PVBL. ORDINAR.

SOLEMNIA INAVGVRALIA

NOBILISSIMI AC CLARISSIMI IVRIVM CANDIDATI

Dn. IOANNIS GODOFREDI AVSTER

ZITTAV. LVSAT. SVPER.

DIE VIII. OCTOBR. MDCCLXXXVII.

PERAGENDA INDICIT

IN EST

IVRIVM DONATIONIS PROPTER NVPTIAS ROMANAE
HISTORICE DELINEATORVM
PARTICVLA Ima.

ERFORDIAE
LITERIS NONNIANIS.

